

*Jelka Gošnik
Mladen Sedar
Tomislav Bunjevac*

PREFERENCIJE STUDENATA/ICA FILOZOFSKOG FAKULTETA U ZAGREBU PREMA SPORTSKIM AKTIVNOSTIMA

1. UVOD

Danas je studentska populacija određena aktualnim socijalnim zbivanjima i ona svojim bitnim karakteristikama određuje budućnost. Tako su i studenti/ce Filozofskog fakulteta suočeni s velikim tjelesnim i psihičkim zahtjevima te je kineziološka kultura od iznimne važnosti za svakog pojedinca na fakultetu, a ujedno i zadnji korak sustavnog vježbanja u njihovom školovanju.

Zbog toga je cilj kolegija Tjelesne i zdravstvene kulture na Filozofskom fakultetu usvajanje novih i usavršavanje već naučenih motoričkih znanja i vještina u svrhu unaprjeđenja zdravlja, zadovoljenja potrebe za kretanjem, osposobljavanja studenata za racionalno i sadržajno korištenje i provođenje slobodnog vremena, te pripomoći kvalitetnom životu u mladosti, zrelosti i starosti.

U akad. god. 2001./2002. na uzorku od 2681 studenta/ica Filozofskog fakulteta (2206 studentica i 475 studenata) provedeno je fundamentalno istraživanje bavljenja tjelesnim aktivnostima i odnosa studenata/ica prema sportu i registriranje stavova, interesa i potreba studenata/ica za tjelesnom aktivnošću (6, 7).

Budući da se interesi i potrebe studenata/ica Filozofskog fakulteta za tjelesnom aktivnošću razlikuju i ovise o mogućnostima i uvjetima bavljenja različitim aktivnostima, na Filozofskom fakultetu je provedeno na četiri uzastopne godine, od akad.god. 2002./2003. do 2005./2006., longitudinalno istraživanje koje se nastavlja. Istraživanje je primijenjeno u svrhu osluškivanja želja i mišljenja studenata/ica o sportskim sadržajima da bi se na osnovi toga moglo pratiti postojeće stanje te planirati i programirati buduće aktivnosti.

Poznato je da se interesi oblikuju i usmjeravaju već u najranijem djetinjstvu. Adekvatna ponuda sportskih sadržaja je bitan faktor koji omogućuje bavljenje određenom tjelesnom aktivnošću.

Pravodobno usmjerenje interesa za sportsku aktivnost i mogućnost izbora primjerenog sportskog sadržaja pokazuju da se svaki pojedinac može iskazati relativno uspješnim.

2. UZORAK I METODE RADA

U Tablici 1. prikazan je broj studentica, studenata, njihov ukupan broj te četiri uzastopne godine istraživanja: akad. god. 2002./2003., 2003./2004., 2004./2005., 2005./2006. Svi ispitanici bili su na prvoj godini studija.

Tablica 1. *Frekvencije i postoci studenata/ica FF prema spolu četiri uzastopne godine*

spol	2002./2003.		2003./2004.		2004./2005.		2005./2006.	
	frekvencije	postoci	frekvencije	postoci	frekvencije	postoci	frekvencije	postoci
studentice	741	75,80	611	27,95	657	26,80	869	26,66
studenti	237	24,20	237	72,05	241	73,20	316	73,33
ukupno	978	100,00	848	100,00	898	100,00	1185	100,00

U istraživanju su obrađene preferencije studenata/ica prema 62 sporta sa skalom bihevioralnih namjera. (F. Prot, Bosnar K., 1993.)

Ispitanik je svaki sport ocijenio na petostupanjskoj skali. Ocjena 5 označava sport kojim bi se ispitanik svakako želio baviti kada bi imao mogućnost za to. Ocjena 4 označava sport kojim bi se ispitanik rado bavio. Ocjena 3 označava svaki sport kojim bi se ispitanik bavio povremeno ili u pogodnim okolnostima. Ocjena 2 daje se svim onim sportovima kojima se ispitanik ne bi želio baviti, odnosno bavio bi se njima samo u slučaju da nema drugog izbora. Ocjena 1 daje se sportu kojim se ispitanik nikada, ni pod kakvim uvjetima ne bi htio baviti.

U obradi podataka korištene su standardne metode deskriptivne i inferencijalne statistike.

3. REZULTATI I RASPRAVA

U tablicama od 2 do 5 prikazani su rezultati prvih i zadnjih deset sportova kojima bi se studenti i studentice prve studijske godine Filozofskog fakulteta i to u četiri uzastopne godine, od akad. god. 2002./2003. do akad. god. 2005./2006., željeli najviše, odnosno najmanje baviti. Rezultati su rangirani na osnovi prosječnih ocjena. Tablice su složene na osnovi petero stupanjske skale.

Tablica 2. Rang prvih deset sportova (od 1 do10) s obzirom na veličinu aritmetičke sredine ocjena; rezultati studentica prve godine FF od akad. god. 2002./2003. do 2005./2006.

Red. br.	2002./2003.			2003./2004.			2004./2005.			2005./2006.		
	SPORT	N	M	SPORT	N	M	SPORT	N	M	SPORT	N	M
1.	plesovi	741	3,50	plesovi	560	3,54	aerobika	651	3,09	plesovi	790	3,57
2.	plivanje	741	3,44	joga	566	3,46	plesovi	651	3,04	plivanje	782	3,35
3.	joga	741	3,41	plivanje	561	3,42	vik. izl.	647	2,92	joga	781	3,34
4.	aerobika	741	3,39	vik. izl.	556	3,36	plivanje	649	2,87	aerobika	790	3,31
5.	fitness	741	3,37	aerobika	566	3,30	badminton	649	2,86	fitness	775	3,31
6.	vik. izl.	741	3,24	badminton	562	3,26	joga	651	2,80	vik. izl.	773	3,27
7.	badminton	741	3,20	fitness	565	3,22	biciklizam	650	2,75	badminton	775	3,18
8.	biciklizam	741	3,06	koturaljk.	559	3,11	planinar.	648	2,64	biciklizam	771	3,02
9.	koturaljk.	741	3,03	biciklizam	560	3,04	odbojka	648	2,62	koturaljk.	787	2,99
10.	odbojka	741	3,01	planinar.	563	3,03	fitness	651	2,60	odbojka	767	2,95

Tablica 3. Rang zadnjih deset sportova (od 53 do 62) s obzirom na veličinu aritmetičke sredine ocjena; rezultati studentica prve godine FF od akad. god.2002./2003. do 2005./2006.

Red. br.	2002./2003.			2003./2004.			2004./2005.			2005./2006.		
	SPORT	N	M	SPORT	N	M	SPORT	N	M	SPORT	N	M
53.	hrvanje	741	1,55	hrvanje	561	1,49	body build.	652	1,55	body build.	772	1,37
54.	diz. utega	741	1,57	diz. utega	556	1,55	hrvanje	650	1,58	hrvanje	767	1,41
55.	body build.	741	1,59	body build.	559	1,55	diz. utega	650	1,63	diz. utega	769	1,47
56.	hok. na tr.	741	1,75	boks	564	1,69	boks	650	1,75	hok. na tr.	767	1,62
57.	boćanje	741	1,79	hok. na tr.	562	1,69	hok. na tr.	650	1,77	ragbi	767	1,68
58.	boks	741	1,80	boćanje	557	1,72	boćanje	650	1,80	hok. na l.	766	1,69
59.	hok. na l.	741	1,84	hok. na l.	562	1,80	hok. na l.	650	1,81	sp. ribol.	767	1,71
60.	ragbi	741	1,86	sp. ribol.	558	1,81	akrobatika	649	1,83	boćanje	768	1,74
61.	sp. ribol.	741	1,89	ragbi	554	1,86	sp. ribol.	646	1,89	boks	773	1,77
62.	vaterpolo	741	1,91	vaterpolo	559	1,89	vaterpolo	647	1,90	vaterpolo	769	1,81

Od 556 do 790 studentica od akad. god. 2002./2003. do 2005./2006. preferiraju osam sportova. To su: plesovi, plivanje, joga, aerobika, fitness, vikend izletništvo, badminton i biciklizam. Tri puta su zastupljeni: koturaljkanje, odbojka i fitness te dva puta planinarenje.

Tri puta na prvom mjestu je ples. Ples je aktivnost s naglašenom estetskom komponentom i kreativnim izričajem uz glazbu.

Joga dva puta zauzima drugo mjesto, jednom treće i jednom šesto mjesto. Pojavljuje se kao učinkovita kompenzacija današnjem suvremenom, ubrzanom i

nehumanom tempu te kao nužan predah i učinkovito sredstvo vraćanja unutarnje ravnoteže poljuljane stresom.

Prednost studentice daju i plivanju. Voda kao medij predstavlja svijet opuštanja, mira i tišine, kao i neki novi prostor za osvajanje.

Tipična “ženska” aktivnost je aerobika, to jest sportski sadržaj u kojem studentice imaju dosta veliku mogućnost za postizanje subjektivnog uspjeha. Ta mogućnost se pokazuje i kod fitnesa.

Vikend izletništvo, biciklizam i planinarenje rekreativne su aktivnosti u kojima studentice zadovoljavaju svoje potrebe za kretanjem u prirodi, same ili u društvu.

Badminton i odbojku studentice također smatraju privlačnima, zasigurno i zbog činjenice što se ne odvijaju u neposrednom kontaktu s protivnikom. Sportske igre, osim odbojke, postupno se zamjenjuju i sve više ustupaju prostor individualnim sadržajima i aktivnostima u prirodi.

Zanimljiva je činjenica da prva tri mjesta na rang ljestvici zadnjih deset mjesta zauzimaju hrvanje, dizanje utega i body building i to u sve četiri generacije.

Neposredni kontakt u hrvanju i boksu te neestetska komponenta u dizanju utega i body buildingu studentice najviše odbijaju od bavljenja tim aktivnostima.

Studenticama nisu privlačni tipično “muški” sportovi – kolektivni sportovi poput: hokeja na ledu, hokeja na travi, ragbija i vaterpola.

Sportski ribolov i boćanje su studenticama, najvjerojatnije, premalo poznati, a također predstavljaju odmor i zabavu za starije osobe.

Devet sportova je na ljestvici sva četiri naraštaja dok je ragbi prisutan tri puta i akrobatika jednom. To su sve sportovi koji studentice ne zanimaju, a kojima se nisu, najvjerojatnije, nikada bavile niti se namjeravaju baviti. Svi ti sportovi zahtijevaju: borbenost, rizik, agresivnost i grubost, a sve su to karakteristike koje društvo odavno pripisuje više muškarcima nego ženama.

Tablica 4. Rang prvih deset sportova (od 1 do10) s obzirom na veličinu aritmetičke sredine ocjena; rezultati studenata prve godine Filozofskog fakulteta od akad. god.2002./2003. do 2005./2006.

Red.	2002./2003.			2003./2004.			2004./2005.			2005./2006.		
	br.	SPORT	N	M	SPORT	N	M	SPORT	N	M	SPORT	N
1.	nogomet	237	2,94	nogomet	223	2,98	košarka	238	2,59	plivanje	280	3,06
2.	košarka	237	2,90	plivanje	222	2,98	nogomet	237	2,59	stol. tenis	282	2,97
3.	plivanje	237	2,85	stol. tenis	223	2,92	vik. izl.	237	2,55	padobran.	279	2,87
4.	biciklizam	237	2,81	planinar.	220	2,90	padobran.	236	2,54	planinar.	279	2,86
5.	planinar.	237	2,77	padobran.	219	2,89	biciklizam	238	2,53	nogomet	282	2,84
6.	padobran.	237	2,77	košarka	222	2,88	stol. tenis	237	2,53	košarka	279	2,79
7.	stol. tenis	237	2,69	vik. izl.	217	2,82	plivanje	237	2,52	biciklizam	281	2,78
8.	vik. izl.	237	2,68	odbojka	219	2,79	planinar.	237	2,51	ronjenje	275	2,74
9.	rafting	237	2,61	rafting	218	2,78	rukomet	236	2,45	tenis	275	2,73
10.	odbojka	237	2,61	biciklizam	221	2,76	samostrel	237	2,40	rukomet	279	2,68

Tablica 5. Rang zadnjih deset sportova (od 53 do 62) s obzirom na veličinu aritmetičke sredine ocjena; rezultati studenata prve godine Filozofskog fakulteta od akad. god. 2002./2003. do 2005./2006.

Red.	2002./2003.			2003./2004.			2004./2005.			2005./2006.		
	br.	SPORT	N	M	SPORT	N	M	SPORT	N	M	SPORT	N
53.	ritm. gimn.	237	1,58	ritm. gimn.	220	1,46	aerobika	238	1,42	ritm. gimn.	273	1,32
54.	aerobika	237	1,59	akrobatika	219	1,49	akrobatika	238	1,50	aerobika	280	1,43
55.	akrobatika	237	1,61	aerobika	220	1,54	ritm. gimn.	237	1,51	sinkr. pliv.	276	1,43
56.	sinkr. pliv.	237	1,68	sinkr. pliv.	220	1,60	sinkr. pliv.	236	1,66	akrobatika	280	1,59
57.	sport. gimn.	237	1,78	sport. gimn.	219	1,72	softball	237	1,76	sport. gimn.	274	1,62
58.	hrvanje	237	1,82	hrvanje	218	1,72	sport. gimn.	237	1,78	hrvanje	276	1,77
59.	hok. na tr.	237	1,85	diz. utega	220	1,84	hrvanje	238	1,79	klizanje	275	1,80
60.	diz. utega	237	1,86	hok. na tr.	218	1,87	hok. na tr.	238	1,79	hok. na tr.	276	1,84
61.	klizanje	237	1,91	klizanje	219	1,88	klizanje	238	1,82	body build.	275	1,85
62.	boks	237	1,92	softball	220	1,88	diz. utega	238	1,83	diz. utega	279	1,88

Sve četiri godine za redom uvijek je prisutno sedam sportova koje bismo mogli uvrstiti u nekoliko kategorija. To su: nogomet, košarka, plivanje, biciklizam, planinarenje, padobranstvo i stolni tenis.

Od sportova s loptom daleko najbolje je rangiran nogomet, a slijedi košarka. Treba naglasiti da je nogomet dva puta zauzeo prvo mjesto i jednom drugo mjesto.

Popularnost tog sporta, ona medijska, u Hrvatskoj i svijetu je očita, a prisutna je i želja za druženjem.

Za studente zanimljiv i visoko rangiran sadržaj je plivanje. Razlozi mogu biti u jednostavnosti pokreta, zdravstvenom aspektu i individualnosti sporta.

Planinarenje, biciklizam, tri puta rangirano vikend izletništvo sadržaji su u kojima studenti zadovoljavaju svoje potrebe za kretanjem u prirodi i za oslobađanjem od napetosti od stresnog studiranja.

Padobranstvo, rafting, ronjenje i samostrel danas su sve popularniji ekstremni ili "adrenalinski" sportovi, sa sve višom pozicijom u studentskoj populaciji. To su sportovi koji zahtijevaju visoke psihofizičke sposobnosti i naporan trening te predstavljaju opasnost, podižu adrenalin i studentima pružaju priliku da se potvrde sebi i drugima. Ograničavajući faktor za bavljenje ovim sportovima su financijski i materijalni uvjeti.

Kroz sve četiri uzastopne godine visoko je rangiran stolni tenis, najvjerojatnije zbog dostupnosti, jednostavnosti, a time i zbog mogućnosti provođenja u nastavi tjelesne i zdravstvene kulture.

Studenti četiri naraštaja pojedinačno odbijaju baviti se takozvanim "ženskim" sportovima koji imaju izraženu estetsku komponentu. To su četiri godine uzastopno prisutni: ritmička gimnastika, aerobika i sinkrono plivanje.

Sportovi s naglašenom koordinacijskom komponentom također prisutni u sva četiri naraštaja su akrobatika i sportska gimnastika.

Devet sportova prisutnih je sve četiri uzastopne godine, softball dva puta, boks jednom i body building jednom.

Dizanje utega, body building i sportska gimnastika visoko su zahtjevni u treningu snage.

Hrvanje, boks i hokej na travi, najvjerojatnije, za studente Filozofskog fakulteta predstavljaju grubost te ih neposredan kontakt s protivnicima odbija. Agresivni sportovi s dozom opasnosti očito su neprivlačni studentima Filozofskog fakulteta.

Rasprava o prednosnim i neprednosnim sportovima pokazuje da se elementarna potreba za kretanjem, ekspresija, kompenzacija, socijalizacija i kreativnost u sportu kod studenata razlikuju od studentica.

Rasprava pokazuje i da nema većih odstupanja o više ili manje cijenjenim sportovima s obzirom na istraživanje provedeno u akad. god. 2001./2002. na uzorku 2681 studenata/ica Filozofskog fakulteta od 1. do 4. godine studija (Gošnik, 2003.)

4. ZAKLJUČAK

Istraživanje je provedeno sa zadatkom da se studentima/cama Filozofskog fakulteta u nastavi tjelesne i zdravstvene kulture ponudi lepeza sportskih sadržaja koji bi primarno zadovoljavali i uvažavali njihove potrebe, želje, sklonosti i interese.

Rangirano je 62 sporta te je napravljen rang prvih deset i rang zadnjih deset sportova kojima se studenti/ice prve studijske godine Filozofskog fakulteta žele baviti.

Rezultati istraživanja su pokazali da ne postoje veće razlike u preferencijama prema sportovima u četiri uzastopne godine – od akad. god. 2002./2003. do 2005./2006. unutar istog spola. Studentice i studenti predstavljaju u velikoj mjeri homogene skupine s obzirom na izbor najviše i najmanje privlačnih i zanimljivih sportova. U velikoj mjeri postoji razlika jedino u sportovima po spolovima.

Najzanimljiviji sport za studente i studentice je plivanje kroz sva četiri naraštaja. Slijede ga vikend izletništvo, što govori o preferenciji prema zdravlju studenata/ica Filozofskog fakulteta i ples kao dio osnovne kulture i načina života.

Svi agresivni, naporni, neestetski, koordinirano zahtjevni sportovi te sportovi koji iziskuju bliski kontakt s protivnikom nisko su rangirani i podjednako neprivlačni za studentice i studente.

S obzirom da se interesi i potrebe studenata/ica Filozofskog fakulteta za tjelesnom aktivnošću razlikuju i ovise o mogućnostima i uvjetima bavljenja različitim aktivnostima, potrebno je dalje istraživati i pratiti postojeće stanje, kao i planirati te programirati buduće aktivnosti.

Mogućnost individualnog izbora sportskih sadržaja na fakultetu i Sveučilištu najvjerojatnije bi motiviralo studente/ice da ne gledaju na tjelesno vježbanje kao na obvezu nego kao na svakodnevnu potrebu jer, kako pokazuju rezultati istraživanja na Filozofskom fakultetu akad. god. 2001./2002. na uzorku od 2681 studenta/ica, samo 8,7 % studentica i 16 % studenata Filozofskog fakulteta redovito vježba bar dva puta tjedno što su porazni rezultati (6).

5. LITERATURA

1. Petkovšek, M. (1981.): Dinamika interesov slovenskih visokošolcev za športno dejavnost; Institut za kineziologijo Visoke šole za telesno kulturo, Ljubljana.
2. Bosnar, K., F.Prot (1993.): Prilagodba škola K1 stava prema športu populaciji studenata kineziološkog fakulteta, U: Zbornik radova 2. Ljetne škole pedagoga fizičke kulture Republike Hrvatske, Rovinj, 64 – 69.
3. Bosnar, K., J. Gošnik (2000.). Preference športov mestnih otrok v višjih razredih osnovne šole. U: R. Pršot i V. Štemberger (ur.) "Otrok v gibanju",

Zbornik prispevkov 1. mednarodnega znanstvenega posveta, Gozd Martuljek, 20. – 22. 10. 2000, 159-164. Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta, ISBN 86-7735-046-2.

4. Gošnik, J., Komel-Klaić, S., Ž. Lukenda (2001.). Smjernice nastave tjelesne i zdravstvene kulture na Sveučilištu u Zagrebu. U: V. Findak (ur.). "Programiranje opterećenja u području edukacije, sporta i sportske rekreacije", Zbornik radova 10. ljetne škole pedagoga fizičke kulture Republike Hrvatske, Poreč, 24. – 28.06.2001., 236-238. Zagreb: Hrvatski savez pedagoga fizičke kulture.
5. Prot, F., Gošnik, J., & Bosnar, K. (2002.). An empirical taxonomy of sports. In. D. Milanović & F.Prot (Eds.), *Proceedings Books of 3rd International Scientific Conference, Opatija, 2002., "Kinesiology – New Perspectives"* (244-248). Zagreb: Faculty of Kinesiology, University of Zagreb, ISBN 953-6378-36-1.
6. Gošnik, J., Bunjevac, T., Sedar, M., Prot, F., & Bosnar, K (2002). Sport experience of undregraduate students In. D. Milanović & F. Prot (Eds.), *Proceedings Books of 3rd International Scientific Conference, Opatija, 2002. "Kinesiology-New Perspectives"* (457-462). Zagreb: Faculty of Kinesiology, University of Zagreb, ISBN 953-6378-36-1.
7. Gošnik, J., Fučkar, K., & Alikalfić, V (2003.). Preferences toward sports of students at the Faculty of Philosophy. In S. Puhak & K Kristić (Eds.), *Proceedings book of XVI European Sports Conference, Dubrovnik, 2003., "Making Sport Attractive for All"*, (71-77). Zagreb: Ministry of Education and Sport of the Republic of Croatia, ISBN 953-6569-12-4.